

Planlov lukker ørerne for lokale stemmer

Mange kommuner tolker den nuværende planlov som, at de frit kan vælge at tilsidesætte hensynet til kultur- og landskabsinteresser i modstrid med de intentioner, som lovbehandlingen havde for fire år siden.

Kronik

PER BOJE
professor, SDU
BJØRN ALBINUS
direktør, Ulfborg

De politiske forhandlinger om en revision af den vigtige planlov skrider efter velunderrettede kilder kun langsomt frem. En af knasterne er, hvor frit der skal kunne bygges sommerhuse med tilsidesættelse af hensynet til bevaring af landskabs- og kulturværdier samt til bevaring og forbedring af natur- og miljøværdier af national interesse.

Kort sagt handler det om, hvorvidt der fortsat skal ske beskyttelse af værdier, som vi har fået overleveret og har en fælles forpligtelse til at give videre til kommende generationer.

Det er måske ikke overraskende, at lodsejernes foretrukne parti, Venstre, ønsker at fortsætte linjen fra strukturreformen i 2007 om at lægge større planmæssig kompetence til kommunerne. Det sker med positivt ladede ord som ønsket om decentralisering og øget frihed til kommunerne. Bag de pæne ord ligger et ønske om at fremme kortsigtede økonomiske interesser og begrænse hensynet til mere langsigtede nationale interesser. Det er den udvikling, Venstre ønsker at forstærke. Det må vi advare stærkt imod.

Allerede i dag tolker mange kommuner den nuværende planlov som, at de frit kan vælge at tilsidesætte hensynet til kultur- og

landskabsinteresser i modstrid med intentionerne udtrykt under lovbehandlingen for fire år siden. Venstre ønsker at støtte de kommuner, der mener, at kortsigtede erhvervsinteresser er begrundelse nok til at tilsidesætte overordnede nationale hensyn.

Erfaringer fra mange kommuner viser, at ikke kun kortsigtet økonomitænkning forklarer denne stærkt bekymrende tendens, men at den forstærkes af manglende viden og ressourcer i mange kommuners forvaltninger. Og risikoen for uoprettelige tab af værdier af national interesse og langsigtede økonomiske tab er samtidig øget gennem svækkelse af de statslige tilsynsmyndigheder.

Vi håber, at Kaare Dybvad står fast over for Venstre. Og at der i en revision af planloven sker en indhegning af kommunernes frihedsgrader. Det kan ske ved at flytte øget planmæssig kompetence opad i systemet, samtidig med at kommunerne forpligtes til i højere grad at tage hensyn til lokale ønsker om at bevare landskabelige, kulturelle og miljømæssige værdier.

Ved på denne måde at begrænse kommunernes store frihedsgrader i plansager vil både lokale ønsker og overordnede samfundshensyn være sikret indflydelse i den fysiske planlægning. Og man vil reducere det høje konfliktniveau i mange plansager. Man skal ikke bladrede længe i gamle aviser for at finde eksempler på borgere, der føler sig kørt over af deres kommunes planforslag. Hvor de troede sig sikret gennem eksisterende lokalplaner og gennem ret til

medinddragelse, oplever de i stedet en betydelig magtarrogance fra deres kommunes side, og at deres eneste middel er tid- og ressourcerelevende retslige kampe. Det hænder, at de vinder, men ofte opgiver de kampen, og kommunen fortsætter med tilsidesættelse af nationale interesser og lokale ønsker. Det er, hvad Venstre ønsker at støtte.

Lad os nævne en konkret planlægningssag, der nu kører på fjerde år og kan forventes at køre mindst lige så længe endnu, hvis ikke kommunen kommer til fornuft. Sagen illustrerer nærmest eksemplarisk, hvor galt det kan gå under devisen om stor planfrihed til kommunerne.

Holstebro Kommune ønsker som andre kommuner mere turisme. Det har præget dens ageren i en udstykningssag rejst af en lodsejer med en falsk fortælling om, at en udstykning af det pågældende område altid har været meningen. Det modsatte er veldokumenteret.

Med den nuværende planlov i hånden mente kommunen imidlertid, at den kunne være imødekommende, og at den frit kunne ændre eksisterende lokalplanlægning. Den gældende kommuneplan var ifølge kommunen ingen hindring. Kommunen søgte i udgangspunktet at smyge sig uden om hierarkiet i den eksisterende planlovgivning: at lokalplaner skal være i overensstemmelse med den overordnede kommuneplan. Efter protester har svaret været, at man ændrer kommuneplanen og om

nødvendigt laver et kommuneplantillæg.

Det er også lokale protester i det berørte sogn, der har ført til, at kommunen har vedgået, at der skal foretages en række miljøundersøgelser af hensyn til EU-lovgivning, mens den ikke har tillagt anden national lovgivning

”

Allerede i dag tolker mange kommuner den nuværende planlov til, at de frit kan vælge at tilsidesætte hensynet til kultur- og landskabsinteresser i modstrid med intentionerne udtrykt under lovbehandlingen for fire år siden.

afgørende vægt.

Den har vist vilje til at søge dispensation fra lovgivning om skovbyggelinje og vandløbslovgivning, ligesom den har signaleret vilje til at tilsidesætte de i planloven nævnte nationale hensyn om at bevare og forbedre natur- og miljømæssige værdier og at bevare landskabelige og kulturelle værdier.

Den har også vist vilje til at acceptere yderligere afvandning af et lavbundsområde med deraf følgende større CO₂-udslip fra et område, hvor man ved, at grundvandet de kommende årtier vil være stigende som følge af havvandsstigninger. Alt under henvisning til ønsket om at fremme sommerhusturisme.

Vi er ikke mod øget vestkystturisme eller flere sommerhuse. Men vi ønsker, at der tages hensyn til overordnede nationale interesser og lokale ønsker ved valg af placeringen af nye sommerhuse. Holstebro Kommune argumenterer, at den ønskede udstykning vil muliggøre attraktive sommerhusgrunde.

Kære læser, kom gerne til Vester Husby lige nord for Vedersø Klit og oplev, at der endnu er tale om et attraktivt område med store værdier, som Holstebro Kommune ser stort på. Kommunen taler om en nænsom udstykning, men en udstykning er uforenelig med disse værdier. Og kommunen ved, at udstykning vil virke forstyrrende på et hidtil uforstyrret landskab med sårbar og oplevelsesrige udsigter, som også i litteratur og på film er skildret som givende ro i sindet.

Området tiltrækker mange turister i kraft af en visionær planlægning, som fremhævet af tidligere og nuværende planlægningseksperter, og som er værdsat af fastboende, sommerhusbeboere og turister, der vender tilbage år efter år.

Planlægningen af området skete for 60 år siden i et samarbejde mellem det lokale Husby Sogneråd og Boligministeriet med støtte fra statslige fredningsmidler, og der var ikke tvivl om intentionerne. Man ville skabe et af landets bedst planlagte sommerhusområder, hvor man i et passende samspil med og afstand til klitter, plantage og åbent kær- og sletteland fandt plads til et sommerhusområde, der, som sognerådsformanden udtrykte det, gjorde mindst mulig skade på landskabet.

Og de ministerielle embedsmænd støttede sognerådet i at give afslag på dispensationer fra planen. Det gjaldt om at stå fast for at redde et af landets smukkeste landskaber.

Det ønske deler et massivt flertal af sognets fastboende og grundejerforeningen for områdets 700 sommerhuse, og de støttes af flertallet af de lokalt valgte politikere. Men flertallet i det fjerne byråd ønsker noget andet, uanset hvor meget man skal bryde intentionerne i forskellig lovgivning.

Planloven bør sikre, at der reelt lyttes til lokale stemmer. Og den bør sikre, at centrale myndigheder får en rolle i planlægningen, så de bedre kan varetage nationale interesser i at bevare og forbedre kultur- og landskabsværdier og ikke blot skal være henviset til at forholde sig til kommunernes til tider stærkt misvisende informationer.

En bedre indhegning af kommunernes frihedsgrader end i den nugældende planlov vil samtidig have den fordel, at det vil reducere konfliktniveauet og omkostningerne i mange plansager og samtidig skabe mere langsigtet tryghed for borgerne.

